

Rámec k využívání umělé inteligence (AI) v Junáku – českém skautu

VRJ projednala a schválila rámec společného přemýšlení o umělé inteligenci v organizaci. Tento dokument slouží jako výchozí postoj a vnitřní shoda na tom, jak příležitosti a rizika AI vnímáme v kontextu skautských hodnot. Projednané principy bude VRJ postupně komunikovat formou doporučení směrem do organizace.

Výkonná rada (VRJ) si uvědomuje, že umělá inteligence (AI), včetně generativní umělé inteligence, je již dnes součástí každodenní reality a bude významně ovlivňovat budoucnost společnosti i života členů a členek organizace.

Skauting jako výchovné hnutí připravující na život v současném i budoucím světě vnímá AI jako fenomén, který přináší nové příležitosti i rizika, a to s velkou mírou nepředvídatelnosti. VRJ bere na vědomí překotný vývoj v této oblasti a skutečnost, že tento přístup bude nutné v čase pravidelně revidovat a reagovat na aktuální technologický a společenský vývoj.

VRJ se hlásí k tomu, že bude přístup k AI rozvíjet v naší organizaci v souladu se skautskými hodnotami. AI chápeme jako nástroj, nikoli náhradu lidského myšlení, vztahů a zkušenosti.

Rámec k využívání umělé inteligence (AI) v Junáku – českém skautu

<https://krizovatka.skaut.cz/ai-umela-inteligence/ramec-k-vyuzivani-umele-inteligence-ai-v-junaku-ceskem-skautu>

VRJ deklaruje, že chce systematicky rozvíjet přístup k využívání AI a reflektovat její dopady v následujících oblastech:

• **Výchova a vzdělávání**

Chceme podporovat takové využívání AI, které zachovává podstatu skautingu založenou na reálných vztazích, dobrodružství a učení se zkušeností, a zároveň připravuje mladé lidi i vedoucí na svět, ve kterém je AI běžnou součástí života. Chceme se zaměřit na rozvoj kompetencí přiměřeně věku, porozumění možnostem i limitům AI a bezpečné a smysluplné využívání AI ve výchově, programu i vzdělávání vedoucích. Součástí bude také rozvoj schopnosti AI vědomě využívat, kriticky pracovat s jejími výstupy a zároveň ji vědomě nepoužívat tam, kde je důležitá vlastní zkušenost, samostatnost a přemýšlení. Chceme podporovat odolnost vůči závislosti na digitálních technologiích a učit mladé lidi schopnosti rozhodovat se a fungovat i bez jejich podpory. Chceme podporovat dospělé a vedoucí v osvojování kompetencí souvisejících s AI, které si dnešní mladí lidé přirozeně osvojují již během vyrůstání, aby nevznikal další generační odstup. Součástí oblasti bude také reflexe environmentálních dopadů AI a technologického rozvoje.

• **Bezpečné a odpovědné využívání AI**

Chceme rozvíjet bezpečné a odpovědné prostředí pro využívání AI v organizaci. Chceme klást důraz na ochranu osobních údajů, bezpečnost dat a systémů, vymezování etických hranic využívání AI i podporu psychického bezpečí mladých lidí, vedoucích a dospělých. Součástí bude

prevence rizik, jako jsou manipulace, nepravdivý obsah, nezdravé vztahy k technologiím či AI asistentům, závislost na technologiích nebo oslabování samostatného myšlení, a také podpora zdravého vztahu k digitálním technologiím.

- **Organizace**

Chceme hledat způsoby, jak AI bezpečně a odpovědně využívat pro podporu fungování organizace a práce dobrovolníků a dobrovolnic. Chceme se zaměřit zejména na úsporu administrativního času vedoucích, lepší orientaci ve vnitřním právu a obecně v organizaci a na smysluplné využití AI při běžném fungování organizačních jednotek. Současně však chceme podporovat schopnost informace ověřovat, samostatně vyhledávat a kriticky pracovat s výstupy AI. Chceme podporovat také transparentní a etické využívání AI s respektem k autorství, odpovědnosti a vymezeným hranicím jejího používání. Zároveň chceme promýšlet širší dopady AI na fungování společnosti i organizace a sdílet zkušenosti s dalšími skautskými i neskautskými organizacemi.

- **Kancelář ústředí (zaměstnanci a zaměstnankyně) – efektivita práce**

Chceme podporovat smysluplné využívání AI pro zefektivnění práce zaměstnanců a zaměstnankyň Kanceláře ústředí.